

STEL JE ZEEVRAAG

Mijn uit UC61 geborgen (Chatelle & Tison, 1927)

Met meer dan 1500 zijn ze, de Vlaamse onderzoekers en beheerders die van de zee en kust hun professioneel actieterrein maken. Heb je een prangende vraag over het zilte nat, de duinen, het strand of onze riviermondingen? Stel je zeevraag, zij zoeken voor jou het antwoord!

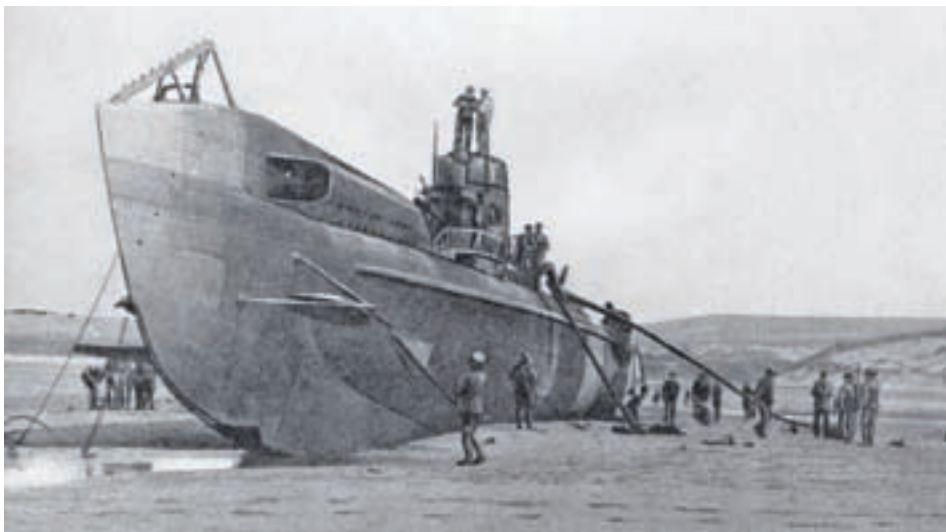
WAT HEBBEN DE BELGISCHE CAVALERIE, EEN DUITSE DUIKBOOT EN DE MORTIER VAN 'DEUREN' GEMEEN?

Soms kunnen gebeurtenissen een merkwaardige wending krijgen. Of wat dacht je van de vraag: wat brengt een Duitse onderzeeër, de Belgische cavalerie en een bedenker van mortiergeweld bijeen?

HET TRIESTE LOT VAN EEN DUITSE DUIKBOOT TE WISSANT

Dat de zee tussen de Noord-Franse en de Britse kust met haar sterke getijden heel wat verrassingen in petto heeft, wisten ook de kapiteins van de kleine Duitse duikboten maar al te goed. Zij opereerden vanuit Zeebrugge en Oostende met speciaal voor dit gebied ontworpen onderzeeërs. Kapitein Georg Gerth, gezagvoerder van de UC 61, mocht het aan de lijve ondervinden toen hij op 25 juli 1917 werd uitgestuurd voor zijn vijfde gevechtsmissie. De UC 61 was ongeveer 50 meter lang, had een 25-tal bemanningsleden en was op 13 december 1916 in dienst gesteld en uitgerust als mijnenlegger. De boot had 18 zeemijnen aan boord maar beschikte ook over een kanon en drie torpedolanceerbuizen.

De missie had als doel de Frans-Britse versperringen in het Nauw van Calais te doorbreken en daarna mijnen te leggen in de vaarroutes voor de havens van Boulogne en Le Havre. Daarbij probeerde Kapitein Gerth tussen Cap Blanc Nez en Cap Griz Nez rakelings langs de kust te varen. Hij had echter de vaarroute dieper ingeschat. Op een bepaald ogenblik hoorde de bemanning de kiel zwaar over het zand schuren. De U-boot was vastgelopen op een zandbank en reddeloos verloren.

De door Belgische cavaleristen te Wissant 'gevangen' Duitse duikboot UC 61 (Chatelle & Tison 1927)

DE BELGISCHE CAVALERIE IN EEN HOOFDROL

Gerth wist dat het door het opkomend water niet lang meer zou duren vooraleer de toren aan de oppervlakte zou verschijnen. Er zat niets anders op dan de boot te verlaten, ze te vernietigen en zich vervolgens gevangen te laten nemen. Maar enkele Franse douaniers die bij Wissant op post waren, hoorden in het duister vreemde geluiden in de pikdonkere nacht. Ze verwittigden de dichtstbij gelegerde troepenmacht en dat was het 5de regiment lanciers, een Belgische cavalerie-eenheid. Ettelijke tientallen cavaleristen rukten uit en zagen bij de baai van Wissant hoe de Duitse bemanning verwoede pogingen deed om de UC 61 te vernietigen. Met een zware explosie slaagden ze erin de U-boot in twee te doen breken. Er ontstond brand maar die werd vrij snel door het zeewater geblust. De Belgische cavaleristen stonden erbij en keken er naar. De Duitse bemanning kreeg bevel te voet naar Calais te stappen te midden van de lansiers te paard. Het wrak bleef achter, met aan boord nog ettelijke niet ontplofte zeemijnen.

VAN DEUREN EN ZIJN MORTIER

In Calais hoorde de Belgische genie-officier Pierre Van Deuren het verhaal van de gevangen Duitse duikbootbemanning. Hij was druk in de weer met de nieuw ontworpen loopgraafmortier die zijn naam

droeg, en met het onderzoek naar de mogelijkheden om dit wapen – gemonteerd op voor- of achterplecht van een schip – in te zetten in de strijd tegen duikboten. Nu Parijs de toestemming had gegeven om dit Belgische wapen te installeren op de Franse transportschepen was er nood aan nauwkeurige richtlijnen en vuurtabellen voor de gebruikers. Het Belgische ministerie van Oorlog gaf aan het atelier van Van Deuren toestemming om de bestelling zo snel mogelijk uit te voeren. Ondertussen was het wapen al aanzienlijk verbeterd dankzij proefnemingen op zee vanuit de basis Calais. De grote vraag was echter hoe een vijandelijke duikboot zich zou gedragen wanneer mortierbommen neerkwamen en explodeerden? Net dit aspect kon nu, in september 1917, getest worden dankzij de gestrande Duitse duikboot bij Wissant. Omdat de UC 61 bij hoog tij 4-5 meter onder de waterspiegel lag, was het tevens mogelijk de effecten van de explosies op een ondergedoken duikboot na te gaan. Eerst werd het doel onder vuur genomen vanaf het strand. De projectielen kwamen perfect neer, in de directe omgeving. De vijftiende mortiergranaat kwam zelfs zo dicht bij het doel neer dat de schok van de ontploffing een tiental zeemijnen die zich nog in de boeg bevonden in een kettingreactie deed exploderen. De volledige voorstevens was vernield. De Franse evaluatiecommissie was onder de indruk.

Luc Vandeweyer